

Munur á vakthundum og jakthundum

GHETTO FØROYAR Fjølmiðlar í Føroyum røkja ikki sína uppgávu sum vakthundur nóg væl, meðan danska pressan uppførir seg ov nógv sum jakthundur, siga føroysk journalistiklesandi í Keypmannahavn

GHETTO FØROYAR

Hvussu langt kunnu føroyskir fjølmiðlar loyva sær at fara? Hetta varð kjakast um í Ghetto Føroyar mikudagin. Í Danmark er tað nær um gerandiskostur, at vit hoyra um privatlívið hjá leiðandi persónum í litríku donsku pressuni. Alt frá politiskum avgerðum til sexvanar verða lýstir í miðlunum, meðan slíkar søgur sjáldan eru at síggja í føroyskum miðlum. Eingin ivi er um, at stórir munur er á føroyskum og hinum norðurlendsku miðlunum. Í Ghetto Føroyum undra vit okkum um, hví tað er

soleiðis, og um miðlarnir í Føroyum kunnu liva upp til sín leiklut sum 4. statsvaldið, um tey ikki lýsa persónin aftanfyrir politikaran.

Til at kjakast hetta evnið vóru Ann Kristina Svabo Simonsen, sum lesur journalistik á Roskilde Universitet, og júst hevur skrivað eitt projekt um hetta evnið, og Sigurjón Einarsson, ið eisini lesur journalistikk á RUC, komin í studio.

– Vit hava við nøkur etisk og moralsk mörk í journalistikkinum, og har er tað so upp til einstaka journalistin at meta um, hvat er ein søga og hvat ikki er. Men í Føroy-

Sigurjón Einarsson og Ann Kristina Svabo Simonsen kringborðið á studionum á Øresundskollegiet saman við Barbaru Holm og Rógva Nybo

» **Tað er ikki bara ein spurningur um at fyrihalda seg til politisku útsagnirnar, men tað er eisini ein spurningur, um politikarin so livir upp til hetta**

um er tað øgiliga skjótt at koma ov nær, og vit skulu eisini kunna hyggja hvønn annan í eyguni dagin eftir, tá vit hava gjørt eina søgu, sigur Sigurjón.

Ann Kristina Svabo Simonsen er ikki ósamd men leggur aftrat, at fjølmiðlarnir eiga at minnast til leiklutin sum vakthundurin í samfelagnum.

– Tað er ikki bara ein spurningur um at fyrihalda seg til politisku útsagnirnar, men tað er eisini ein spurningur, um politikarin so livir upp til hetta. Tað hongur ikki saman, um vit hava ein politikara, sum tosar um týðning-

in av at verja umhvørvið, um hesin ikki soldar skrell sjálvur, heldur hon.

Ov lætt spæl

Bæði vístu tey eisini á, at ein trupulleiki við føroysku fjølmiðlunum er, at politikararnir hava ov lætt spæl. Journalistarnir eru ikki nóg væl fyrireikaðir, halda tey. Og eru tað ikki umstøður til at hava kjak í Kringvarpinum, jamen so áttu tey heldur at gjørt færri samrøður, men har farið varð í dýpdina, so journalisturin hevur tíð at seta seg inn í evnið, heldur enn at tað fær eina yvirfladiska viðgerð.

– Journalistar eru samfelagsins vakthundar, men í Danmark hava miðlarnir verið undir ákoyringum fyri at vera ov nógv jakthundar heldur enn vakthundar. Soleiðis kunnu vit siga, at tey í Danmark eru farin ov langt, meðan vit í Føroyum eru komin ov stutt, halda tey bæði.

Politikarin og privatpersónurin

Tá hetta er sagt, so er tað ikki tað sama sum, at Sigurjón Einarsson og Ann Kristina Svabo Simonsen halda, at tað, politikarar gera privat, yvirhvørur ikki skal dekkast

av fjølmiðlunum.

– Tað er umráðandi at dekkja innihaldið í tí, sagt verður. Og stendur innihaldið av tí, politikarin førir fram, í beinari andsøgn við tað, hann sum privatpersónur ger, so skal hetta dekkast. Politikarar eiga jú at gera soleiðis sum teir sjálvir siga, og ikki bara siga eina rúgvu og so liva heilt øðrvísi. Har spælir persónurin og karakterurin handan politikarin inn, tí tað vísir hvør tú viðkomandi er og tí er tað framvegis relevant at dekkja privatpersónin eisini.

200: Politikarar mugu siga hvat teir ætla við okkum

Góð ráð til politikarar: Tað er týðningarmikið, at um tit vilja leiða okkum, so mugu tit siga, hvar tit leiða okkum. Sum nú er, er eingin kós at hóma, og tit hava ikki sagt okkum hvar vit skulu flyta okkum, og hvat skal gerast. Allar avgerðir tykjast tilvildarligar, og meiningin er ring at fáa eiga á. So um tit vilja, at vit skulu skilja tykkum, so mugu tit siga hvat tit vilja við okkum.

Hesi orðini eigur forsangarin í bólkinum 200, Niels Arge Galán. Ghetto Føroyar fólkinu hittu oddamannin í

200, tá ið bólkurin vitjaði í Keypmannahavn, har teir vilja leiða okkum, so mugu tit siga, hvar tit leiða okkum.

Síðani 200 fyrstu ferð trein á pallin í 2001 hevur talan verið um ein provokerandi bólk, sum viðger samfelagslig mál umvegis tónleikin. Tað ger bólkurin eisini við nýggjastu fløguni, sum kom út í ár, og tað er politiska støðan í Føroyum, sum er høvið til hesa nýggju fløguna. Niels Arge Galán staðfestir, at teir vóru noyddir at gera eina flögu júst nú.

– Hvønn einasta dag verður okkara samf-

elag oyðilagt eitt lítið sindur aftrat. Tað vælferðarsamfelagið, sum eg helt Føroyar vóru bygdar á, verður miðvíst pilkað sundur, og tað broytist øgiliga skjótt, uttan at vit hava kjakast um, at tað er tað, sum vit vilja, sigur Niels Arge Galán.

Farin frá at vera býtt til at vera ónd

Mótmælistiltøkini byrjaðu við at eita "ypp øksl", har man bara flenti eftir politikarunum, tí teir eru klikkaðir. Men nú hevur føroyska samfelagið staðið í stað í fleiri ár,

og búskaparkreppa hevur verið um allan heimin, men í Føroyum hevur man einki gjørt. Man hevur bara staðið í stað. So nú er tað farið frá, at man flennur eftir teimum, tí teir eru býttir, til at man veruliga hevur hug til at reisa seg úr stólinum og tala at, sigur Niels Arge Galán.

Hann heldur, at politiska støðan er so álvarsom, at onkur má tala at.

– Onkur noyðist at siga sum er, og onkur noyðist at tala at, og tað er tað, sum vit gera. Vit eru 200 og vit rópa hart, sigur Niels Arge Galán.